

G E H E I M

COMMUNISTISCHE AGITATIE ONDER OVERHEIDSPERSONEEL.

S a m e n v a t t i n g

De landelijk secretaris van de PTT-bond "Ons Belang", G.J. OUT, nam in januari 1958, tezamen met R. KLOOSTRA, hoofdbestuurslid van de Bond van Nederlands Overheidspersoneel (BNOP/EVC) te Den Haag, het initiatief tot oprichting van een voorlopig "actie-comité-ambtenaren". Zij waren daartoe in partijverband aangezet door de districtsbestuurder der CPN te Den Haag, P. BAKKER.

Van zijn vakorganisatie kreeg OUT fiat op zijn plannen en ook beloften tot financiële steun. KLOOSTRA ging te werk zonder het dagelijks bestuur van de BNOP/EVC te Amsterdam er in te kennen. Het gevolg was dat KLOOSTRA zich hierover voor dit bestuur moest verantwoorden. De BNOP-leiding zag de activiteiten van het voorlopig comité met lede ogen aan. Zij onderkende hierin een poging van CPN-zijde om het secretariaat van de BNOP te isoleren. Dit staat nl. sedert 12 december 1957 op gespannen voet met het partijbestuur der CPN, wegens een protest tegen de partijresolutie inzake de EVC-secretaris Bertus BRANDSEN.

Na enkele voorbereidende bijeenkomsten schreef het "voorlopig actie-comité-ambtenaren" een landelijke conferentie uit. Deze bijeenkomst, op 25 januari jl. in "Boschlust" te Den Haag gehouden, liep voor de initiatiefnemers op een teleurstelling uit.

De oprichting van actie-comité's had in 1957 reeds meermalen aanleiding tot wrijving tussen CPN en EVC gegeven. De kwestie van het al dan niet voortbestaan der EVC is hierbij betrokken. In een door het EVC-verbondsbestuur na medio februari jl. uitgegeven "ledenbrief" wordt ook dit punt aangesneden.

maart 1958.

G E H E I M

COMMUNISTISCHE AGITATIE ONDER OVERHEIDSPERSONEEL.

Oprichting actie-comité.

De districtsbestuurder der CPN te Den Haag, P. BAKKER, heeft in december 1957 de CPN-leden G. OUT, secretaris van de PTT-bond "Ons Belang", en R. KLOOSTRA, hoofdbestuurder van de Bond van Nederlands Overheidspersoneel (BNOP/EVC) te Den Haag, uitgenodigd tot bijwoning van een bespreking. Bij die gelegenheid deed hij hun het voorstel voor de CPN agitatie te gaan voeren onder rijks- en gemeenteambtenaren, allereerst in Den Haag en later in landelijk verband.

OUT heeft kort daarna het hoofdbestuur van zijn vakorganisatie er van in kennis gesteld dat hij het initiatief wilde nemen tot oprichting van een voorlopig actie-comité voor ambtenaren. Het hoofdbestuur van "Ons Belang" zegde hem alle steun toe, ook in financieel opzicht.

KLOOSTRA is te werk gegaan zonder het dagelijks bestuur van de BNOP te Amsterdam hierin te kennen.

De eerste bijeenkomst, waarvoor OUT een aantal ambtenaren van diverse overheidsdiensten aanschreef, had plaats op 8 januari jl. Door 23 personen was aan de uitnodiging gehoor gegeven. Onder hen bevonden zich een viertal bestuurders van de BNOP en, behalve OUT, nog twee bestuursleden van "Ons Belang". Ook het communistische gemeenteraadslid P. METSCHER was aanwezig. Een voorlopig comité werd opgericht met de bovengenoemde KLOOSTRA als voorzitter en OUT als secretaris. Dit comité kwam op 11 januari bijeen; het hield zich bezig met het opstellen van een communiqué voor de dagbladpers, waarin een "landelijke conferentie" voor afgevaardigden van alle overheidsdiensten, op 25 januari te houden, werd aangekondigd. Als adres van het secretariaat werd daarin vermeld: B. SPLINTER, Zuiderparklaan 373 Den Haag. De laatste was tot dusverre nimmer in extremistische kringen gesignaleerd. (Het comité heeft na dit eerste begin alleen gebruik gemaakt van SPLINTER's huisadres, dus zonder vermelding van zijn naam).

Verschillende dagbladen hebben gedeelten uit dit communiqué in hun edities opgenomen (zo bijvoorbeeld "De Telegraaf" op 14 januari en "De Waarheid" op 16 januari d.a.v.).

Het comité verzond een 200-tal uitnodigingen voor de aangekondigde bijeenkomst. OUT wekte voorts per circulaire de leden van "Ons Belang" tot deelname op.

BNOP-leiding wantrouwend.

In het voorgaande werd reeds aangestipt dat R. KLOOSTRA, hoofdbestuurder van de BNOP, aan deze actie is gaan deelnemen buiten zijn eigen organisatie om. Hetzelfde geldt voor een ander, te 's-Gravenhage woonachtig bestuurslid van de BNOP, nl. C. van den BERG. Toen het dagelijks bestuur van de BNOP te Amsterdam over de activiteiten van dit voorlopig comité werd ingelicht, stond het er aanvankelijk wantrouwend tegenover. Allereerst achtte de BNOP-leiding zichzelf geëigend een dergelijke actie op touw te zetten, daar zij al sedert begin 1957 de eis van 10% salarisverhoging had geponeerd en verder ook propaganda had gemaakt voor de demonstratie van het neutrale Ambtenaren Centrum op 26 oktober 1957 in Den Haag. Voorts meende zij dat van CPN-zijde werd gemanipuleerd om het BNOP-secretariaat op dood spoor te zetten. In dit verband moet worden gereleveerd dat de BNOP-leiding sedert 12 december 1957 met het partijbestuur der CPN op gespannen voet staat. Het dagelijks bestuur van de bond heeft namelijk op die datum een schriftelijk protest ingediend tegen de CPN-resolutie inzake de landelijk secretaris der EVC, B. BRANDSEN.

De leiding van de BNOP zond dan ook een in berispende toon gestelde brief aan de Haagse afdeling van de BNOP. Deze brief werd op 14 januari door KLOOSTRA voorgelezen tijdens een vergadering van het afdelingsbestuur, bijgewoond door de landelijk secretaris W. BRINKMAN. Deze laakte het onorganisatorische optreden van KLOOSTRA en Van den BERG en gaf een uiteenzetting over de strijd die de EVC voert tegen de druk welke de CPN op haar uitoefent. Ook was hij bevreesd dat "Ons Belang", dat steeds de schijn van "neutraliteit" tracht op te houden, in deze actie gecompromiteerd zou worden. Nadat KLOOSTRA c.s. hadden verzekerd dat het allemaal niet zo'n

vaart zou lopen en zij met de beste bedoelingen bezield waren, sprak BRINKMAN de hoop uit dat het "actie comité ambtenaren" succes zou boeken.

Enige dagen later, nl. op 18 januari, was de oprichting van het bewuste comité opnieuw een punt van bespreking tijdens een hoofdbestuursvergadering van de BNOP te Amsterdam. Het wantrouwen van de zijde van het dagelijks bestuur bleek nog niet weggenomen. De voorzitter GROOT ROESSINK zeide dat de BNOP zich alsnog zelfstandig een oordeel over het comité moest vormen. Besloten werd een drietal hoofdbestuurders naar de op 25 januari te Den Haag te houden openbare bijeenkomst af te vaardigen, om de kat uit de boom te kijken.

Het "voorlopig actie-comité" kwam op 23 januari opnieuw bijeen en stelde een agenda op voor de conferentie van 25 januari. Tegen de zin van drie comité-leden in, verklaarde OUT zijn plan te willen doorzetten, nl. een 24-uursstaking en langzaam-aan-acties in de strijd voor 10% salarisverhoging te lanceren.

De "landelijke conferentie".

Op zaterdagmiddag 25 januari werd de "landelijke conferentie" in "Boschlust" te Den Haag door R. KLOOSTRA geopend. Achter de bestuurstafel zaten voorts behalve OUT, nog 5 personen, onder wie een bestuurslid van de BNOP-afdeling uit Den Haag en een bestuurder van "Ons Belang".

De ruchtbaarheid aan deze bijeenkomst in de dagbladen gegeven, had een 9-tal verslaggevers naar "Boschlust" gelokt. Behalve de pers, waren in de zaal ongeveer 30 belangstellenden aanwezig. Van hen was een 20-tal afkomstig uit Amsterdam en Rotterdam. Een deel der aanwezigen was slechts verschenen om poolshoogte te nemen. Onder die groep bevonden zich de BNOP-bestuurders G.GROOT ROESSINK, W. BRINKMAN en M.POONS uit Amsterdam en enige voorstanders van de kortgeleden opgerichte politieke partij voor ambtenaren. Voorts waren aanwezig: het communistische gemeenteraadslid P.P.J.METSCHER en een klein aantal leden van "Ons Belang". Al met al een pover resultaat,

dat op zichzelf de bijeenkomst reeds tot een fiasco voor de initiatiefnemers stempelde.

OUT hield een inleiding waarin hij opwekte te ageren tegen de invoering van werkclassificatie en vóór de toekenning van 10% salarisverhoging aan lagere en middelbare ambtenaren.

In de discussie hierna, die slechts moeizaam en eerst na voortdurend aandringen van de leiding der bijeenkomst op gang kwam, herhaalde OUT hetgeen hij reeds in zijn inleiding had gezegd: dat de ambtenaren het wapen van de langzaam-aanactie en 24-uursstaking moeten hanteren. Dit zou dan met zoveel woorden in een uit te geven manifest moeten worden gesteld. Eén der aanwezigen ging hiertegen in en eiste stemming over dit punt. Dit leidde voor OUT tot een nederlaag. De meerderheid der aanwezigen sprak zich nl. bij handopsteken tegen zijn voorstel uit. In het manifest zou slechts van "verscherpte acties" mogen worden gewaagd. Getracht zal worden meerdere plaatselijke comité's van actie in het leven te roepen. Zonder nadere uitleg of stemming verklaarde OUT nog dat het voorlopig comité verder als "definitief comité" zal optreden.

Dezer dagen verspreidde het comité een pamflet gericht "aan het lager en middelbaar Overheidspersoneel in Nederland". Het zegt daarin dat het "landelijk actie comité ambtenaren" (ACA) is gevormd op initiatief van een aantal ambtenaren uit diverse takken van dienst en behorende tot verschillende organisaties". Het pamflet bevat een oproep tot "verscherpte actievormen" ter verkrijging van 10% salarisverhoging.

Geen van de BNOP-bestuurders uit Amsterdam, die aanwezig waren op de "landelijke conferentie" heeft zich in de discussie gemengd. Na afloop van de vergadering spraken zij van een "waardeloze vertoning". In dezelfde geest liet Bertus BRANDSEN zich uit tijdens een EVC-vergadering te Utrecht op 30 januari jl. Hij bepleitte daar het nut van actie-comité's, welke, naar hij zeide, onder goede leiding meer resultaat kunnen behalen dan een EVC-bedrijfsbond op eigen gelegenheid.

Het "actie-comité ambtenaren" had volgens hem de zaak echter verkeerd aangepakt en slechts een demonstratie van onmacht gegeven.

In een artikel onder het hoofd "Actie-comité's geen vervanging voor de vakbeweging" signaleerde het BNOP-orgaan "De Overheidspost" in zijn nummer van 8 februari 1958 het "actie comité ambtenaren" als een mislukte poging om de plaats van de vakbeweging te willen occuperen.

CPN en EVC over de actie-comité-tactiek.

Het al dan niet oprichten van actie-comité's is in de loop van 1957 mede tot een geschilpunt tussen CPN en EVC uitgegroeid. Van enig principieel verschil van inzicht was geen sprake: zowel de leiding van de CPN als van de EVC zijn overtuigd van nut en noodzaak van deze beproefde communistische tactiek, waarmee getracht wordt in geval van dreigende of uitgebroken arbeidsconflicten vat te krijgen op werknemers buiten de directe eigen aanhang, ten detrimente van de bonafide vakbeweging.

Door het gaandeweg verslechteren van de verhoudingen tussen partijbestuur en EVC-secretariaat kwam echter ook het oprichten van actie-comité's binnen de sfeer van de controverse. Van EVC-zijde is op vergaderingen wel gewaarschuwd tegen actie-comité's, die óf alleen politieke oogmerken ten bate van de CPN zouden dienen, óf bedoeld zijn om de EVC overbodig te maken, dus als middel tot opheffing van die vakcentrale moeten dienen. In feite heeft de EVC wel reden gehad tot argwaan op dit terrein. Zo heeft de CPN bij de oprichting van het actie-comité van Haagse bouwvakarbeiders, in januari jl., het verbondsbestuur der EVC doelbewust gepasseerd. En, getuige de voorgeschiedenis van het "actie-comité ambtenaren", komt ook hierin tot uiting dat de partij successen wilde boeken ten koste van de EVC. (In een convocatie voor een bijeenkomst op 23 januari jl. juichte de CPN-districtsbestuurder P. BAKKER dat de partij - getuige de gang van zaken bij de bouwvakarbeiders en ambtenaren - er in geslaagd is actie-comité's te formeren als uitvoering van de CPN-resolutie van december '56).

Het partijbestuur der CPN stelt het thans voor alsof de EVC-leiding alles zelf wil doen en zich verzet tegen de vorming van actie-comité's. In de "Ledenbrief", die het EVC-secretariaat in de derde week van februari heeft verspreid, verzetten REUTER c.s. zich mede tegen deze beschuldiging. Het EVC-verbondsbestuur voert daarin aan altijd "gemeenschappelijk optreden tegen de reactie" als haar taak te zien, doch daar waar geen mogelijkheden tot actie voorhanden zijn, ook geen actie-comité's te willen oprichten.

maart 1958.